

Идштампа се ова књига благодаћу Божјом и добротом слуге
Божјег Николе Трипковића из Пећи. Помени Господа слугу
свога Николу и његове најближе: Мирну, Тању, Бранислава,
Василија и Ану.

Књига

2

С благословом Његовог Преосвештенства
Епископа рашко–призренског у егзилу
др Артемија

Издавач
АУТОР

Рецензија
Епископ др Артемије (Радосављевић)

Лектура и коректура
др Драгиша Бојовић

Техничка припрема
Андрија Зарић

Друго издање

Тираж 1.000 примерака

Штампа
CALIGRAPH

Манастир Преподобног Јустина Ћелијског
Београд 2019.

ПРЕПОДОБНИ ПЕТАР КОРИШКИ

ЖИТИЈЕ

ЧУДЕСА

СЛУЖБА

*Прейодобни Петър Коришки
(савремена икона, рад Милоша Рашког)*

ПРЕДГОВОР ДРУГОМ ИЗДАЊУ

Пред нама је, драги читаоче, друго издање душекорисне књиге „Преподобни Петар Коришки“, која је по први пут објављена 2005. године у издању манастира Црна Река.

Од тада је прошло доста времена. Тада штампани тираж нашао је своје читаоце и утолио духовну глад многих душа које се труде на путу спасења. Тираж се „истрошио“ а духовна глад у нашем народу траје и даље. То нас је побудило да приступимо другом издању ове књиге, истина под измењеним условима од оних који су тада постојали. Ти измењени услови (који су настали и трају од 2010. године) нису изменили нашу љубав према светом Петру Коришком, као и љубав према нашем народу.

Предговор овом издању је исти као и у оном првом, са мањим изменама и допунама.

Мало је манастира у Српској Православној Цркви који могу да се похвале целосним, нетљеним и чудотворним моштима неког од светитеља из рода нашега. Присуство моштију у неком манастиру (ређе у парохијској цркви) јесте израз посебне милости Божије, и несумњиво највећа вредност дотичног манастира. Мош-

ти светитеља у којима почива изузетна и обилна благодат Божија, представљају велику потпору како монашком братству, тако и благочестивом народу уже и шире околине. Та благодат Божија најчешће се пројављује као чудотворна и целитељна за многе телесне и духовне болести. Надалеко су позната чудотворна исцељења у манастиру светог Наума Охридског, светог Василија Острошког, светог краља Стевана Дечанског, светог Јоаникија Девичког, светог Петра Коришког...

Побожни и верни народ који походи те наше светиње, привучен светлошћу којом зраче у њима присутне свете Мошти, светошћу живота дотичног светитеља, и чудесима која се над Моштима догађају, сматрају за велики благослов ако у тим нашим манастирима могу да добију (или купе) икону или књигу - житије светитеља коме су у походе дошли и то понесу дому своме као бесцено благо. У већини случајева та им је жеља остварива, јер многи манастири одавно располажу пригодном литературом (монографије, житије итд).

Манастир Црна Река, у коме почивају мошти Преподобног Петра Коришког, до сада је био изузетак. Манастир такве пригодне књижице није имао. Истина, многи су до сада писали о светом Петру Коришком, његовом животу и подвизима, његовој испосници код Призрена и чудесима која су се дешавала над његовим светим моштима кроз векове. Нажалост, све се то још увек налази разасуто по многим књигама, студијама, часописима, те није лако доступно обичном вернику, поклоннику, читаоцу.

Годинама се осећала потреба да се све то написано и објављено сабере, преради и у прикладној форми понуди све бројнијим посетиоцима манастира Црне Реке

и поштоваоцима Светог Петра Коришког, чији култ се све више шири у побожном српском народу. Та потреба и духовна глад која се све више осећа, и побудила је тадашњег сабрата црноречког манастира јеромонаха Наума (сада хорепископа Епархије рашко-призренске у егзилу) да уложи много труда и напора, да сакупи податке, чињенице и доказе из богате литературе и припреми пригодно издање Житија Светог Петра Коришког, додавши му историјат неких чудесних исцељења над његовим светим Моштима, као и Службу Светом Петру Коришком која се служи на његов празник.

Та књига је управо пред нама. Она својом садржином употпуњује онај вакум који се до сада осећао. Ова књижица својом појавом несумњиво је обрадовала браћу манастира Црна Река, али и све оне бројне поклонице и посетиоце који желе да се дубље и боље упознају са богоугодним животом, трудовима и подвизима преподобног оца.

Нека Господ, молитвама Преподобног Петра Коришког, благодатно награди трудове свих који су се потрудили око овог издања и испуни молитвене жеље свима онима који са вером и љубављу буду читали ову књигу. Амин! Боже дај!

Епископ АРТЕМИЈЕ

УВОД

Богоугодни живот и подвиге преподобног и богоносног оца нашег Петра Коришког описа хиландарски монах Теодосије који је на позив коришког монаха Григорија (претходно сабрата и иконома Хиландара) долазио у Призрен и околину и од веродостојних сведока и монаха очевидаца дознао за његов свети живот и богоугодне подвиге и чудеса. Мудри Теодосије је потом написао и службу преподобном.¹

Неоспорно је утврђено да је Теодосије писац Милутинове епохе (1282–1321), и да његова књижевна активност пада у сам крај XIII и прве деценије XIV века, а житије и службу преподобном Петру Коришком писао је највероватније око 1310. године. Писао је химнографске саставе – у првом реду то су још две службе – Св. Сави и Св. Симеону; осим тога саставио је још и *Заједнички канон Христу*, Св. Симеону и Св. Сави, *Заједнички канон* Св. Симеону и Св. Сави (четвртога гласа) и *Заједничке каноне* Св. Сави и Св. Симеону (на осам гласова). Написао је *Житије Св. Саве*, и *Похвалу Сави и Симеону*.

¹ Србљак т.1, изд. СКЗ, Београд 1970.

Оригинални текст (на српскословенском) Житија преподобног Петра Коришког објављен је први пут 1871. године у издању Стојана Новаковића². То је био текст по рукопису из XVI века а који се данас чува у архиви Српске академије наука и уметности, као „Поменик Коришки“, и који садржи још и Службу преподобног и спискове владара и црквених лица који су се помињали на Светој Литургији. Новаковић је 1884. године објавио и почетак Житија којег у Београдском рукопису нема и то по препису Христофора Рачанина из 1668. године, насталог у манастиру Јовању (Кабларском), а који се данас чува у Богишићевом архиву у Цавтату. Превод на савремени српски језик објавио је А. Веселиновић³ и Д. Богдановић⁴. Ови преводи су били доступни само малом броју људи, тако да су богоугодни подвизи и житије овог великог светила српске земље највећем броју верника били непознати. Користећи поменуте преводе архимандрит др Јустин Поповић је саставио кратко „Житије преподобног оца нашег Петра Коришког испосника и отшелника“⁵ које је унето у „Житија светих за јуни“ – 5. јун (Београд, 1975). Тако се у обиљу духовне хране, коју овај велики молитвеник и теолог нашег времена предложи на духовну трпезу христољубивих душа, нађе и комадић слађи од меда – житије овог угодника Божијег, на радост многих верних. По први пут је широј читалачкој јавности било понуђено житије преподоб-

² Гласник Српског ученог друштва, 1871, 29.

³ Братство, Сарајево, 1938, 16.

⁴ Летопис Матице српске, јули 1970.

⁵ У том житију, поред осталог, изостављен је један добар део Теодосијевог житија који описује борбу преподобног са демонима (што је и централни моменат Теодосијевог житија), а који смо ми уврстили у ову књигу.

ног Петра Коришког чији подвиг, као што ћемо касније видети, није ништа мањи од подвига пустиножитеља из првих векова хришћанства: Антонија Великог, Макарија Египатског, Павла Тивејског и других. Укратко и богонадахнуто описан духовни лик и подвиг преподобног Петра Коришког, у окружењу многих других светоотачких ликова, одговарао је обиму и циљу поменутог издања „Житија светих“ и у срцима многих верних запалио огањ љубави и молитвеног поштовања преподобног. Тај пламен је нарочито јак у срцима нас који монахујемо у светој црноречкој обитељи, поред његових светих моштију, које као непресушни извор точе исцељења од времена блаженог уснућа преподобног до данас. Проходећи своје монашке подвиге у тихој и од многометежног света удаљеној црноречкој пустињи, под окриљем светог Петра, и сами смо сведоци многих чудеса од светих моштију његових. Свакако највеће чудо, које се молитвама светог Петра и данас одвија, јесте „чудо васкрсења монаштва“, најпре у црноречкој обитељи а затим и у целој Рашко-призренској епархији. Мала, неутледна, заборављена и монаштвом замрла Црна Река, некада позната само малом броју људи у најближој околини, милошћу Божјом и молитвама овог великог угодника Божијег, у задње време постаде духовно жариште и расадник монаштва за целу Рашко-призренску епархију⁶ па и шире. Бујање литургијског живота у црноречком

⁶ Као потврда тога нека послужи чињеница да је од 1978. године кроз црноречку обитељ прошло преко 100 људи. Од те године до данас Црна Река је цркви дала 3 епископа, преко 40 свештенослужитеља, десетак настојатеља манастира, неколико десетина монаха. Неки од њих свој подвиг наставише од Свете Земље, преко Свете Горе Атоса, до далеке Америке, Африке и Аустралије, као и у многим епархијама у земљи Србији.

манастиру и повратак српског народа својој вери после 50 година богоборног комунизма, доводи у нашу свету обитељ све већи и већи број поклоника који и сами осећају благодатно дејство и помоћ Светог Петра у духовним и телесним невољама. Желећи да огањ љубави и молитвеног поштовања верних према Светом Петру разбукта, приредих и предложих Богољубцима ово духовно штиво које у себи, по први пут, поред опширнијег описа житија и богоугодних подвига преподобног оца нашег Петра Коришког, садржи и повест о његовим светим моштима и чудесима која се од њих дешавају, повест о манастиру светог Петра Коришког у Кориши (где су мошти најпре почивале) и манастиру Црна Река (где се мошти тренутно налазе) и службу преподобном, попуњавајући на тај начин празнину која је постојала на духовној трпези нашег народа. При овоме нисам желео да похвалим или узвеличам преподобног, јер муцава људска похвала и величање није потребно ономе који је слављен и хваљен од Ангела на небу, него сам имао у виду духовну наладу и корист оних који са вером и љубављу читају, стичући на тај начин ревност и усрђе у испуњавању заповести Господњих. При писању житија користио сам Мирковићев превод Теодосијевог житија⁷, кратко житије архимандрита др Јустина Поповића⁸, мноштво научних радова о Светом Петру Коришком, манастиру Светог Петра Коришког у Кориши, манастиру Црна Река као и историјске податке везане за историју нашег народа и цркве на просторима Косо-

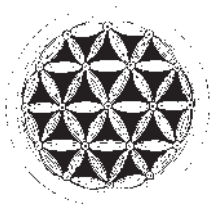
⁷ Просвета, Српска књижевна задруга, Београд, 1988, стр. 265–288.

⁸ Арх. др Јустин Поповић, *Житија свјетих за јуни*, Београд 1996, стр. 105–111.

⁹ Види списак коришћене литературе на крају књиге.

ва и Метохије⁹. Тако сакупљено зрневље са многих њива самљех воденицом свог слабашног разума, помешах са квасцем добре воље и са водом усрдног труда, а затим, потпомогнут молитвама светог Петра, све то испекох у огњу послушања и љубави према Богу. Тако припремљен духовни хлеб, са благословом владике Артемија, с љубављу предложих на духовну трпезу Христу-љубаца. Ако неко, једући га, обрете духовну корист и ревност у служењу Богу нека помене у својим молитвама црноречку братију, чија имена нека би свезнајући Господ записао у књигу вечнога живота. Амин.

Јеромонах Наум

Прейодобни Пейтар Кориики
(савремена икона на иконосѣасу кайеле Прейодобног Пейтра
Коришког у манасѣиру Свейог Јована Крсѣийѣља у Љуѣацима,
рад монаха Исидора)

ЖИТИЈЕ

*Прейодобни Пеѡар Кориѡки
(фреска из ѡриѡраѡе манасѡира Хиѡандара, XIX век)*

ЖИТИЈЕ И ПОДВИЗИ ПРЕПОДОБНОГ И БОГОНОСНОГ ОЦА НАШЕГ ПЕТРА КОРИШКОГ

Света српска земља је у лицу својих монаха Богу приносила миомирисне жртве од времена када је у њој засађено хришћанство до данас. Међу њима најмиомирисније жртве беху њени пештерници (анакхорете¹, пустиножитељи, отшелници, исихасте).

То су били небески људи и земаљски анђели, духовни врлетници који су се најтешњим и најстрмијим стазама успињали ка вишњем Јерусалиму.

То су били испосници који су мачевима поста и молитве сасекли тројаког непријатеља: тело, свет и ђавола. Иако телом на земљи, њихово живљење би на небесима (Уп. Флб. 3, 20), њихов живот сакривен с Христом у Богу (Уп. Кол. 3, 20).

Од времена цара Константина па до светог Саве пештере на земљи српској молитвеном топлином загреваху: Света Петка, Свети Наум Охридски, Прохор Пчињски, Јован Рилски, Гаврило Лесновски, Јоаким Осогов-

¹ Анахорет (од глагола „анакхореин“, што значи удаљити се, отићи, повући се) је монах који се удаљио од осталог света; монах „који је прешао из киновije у лавру, или се повукао из лавре у пустињу, или из настањене пустиње у ненастањену; у лаврама где се живело у келијама припадник лавре је могао да напусти своју келију и да се повуче, као анахорета, у пећину. Пећина се тада звала – то анахоретикон“.

ски, Роман Моравски и многи други само Богу познати. А када се апостолским делима и подвизима богоносног оца нашег Саве учврсти благочешће међу Србима, тада у армији богољубивих српских душа, које презреше свет и сва богатства његова, засија чета нових српских пештерника. Међу њима особито се прослави преподобни и богоносни отац наш Петар Коришки исцелитељ и чудотворац, чијим се подвигом освети цео призренски крај.

Живот овог великог светила српске земље је сав израстао из Бога и сав урастао у Богу. Струјао је у дубинама срца, скривен не само од туђег погледа него и од њега самог са свом својом божанском тајанственошћу. Зато се он не да сместити у калуп људског разума скованог од муцавих речи и појмова. Највећи део надчовечанског подвига његовог остаће познат само Богу и зидовима пећине у којој се подвизавао, а један мањи део, како и у уводу рекосмо, описа хиландарски монах Теодосије на молбу коришког монаха Григорија. Прихватајући молбу мудри Теодосије овако пише Григорију: „Благослови оче! Добро и за добро умиљење, себи и слушањима корисно поучење, Петра преподобнога споменом, житије његово да за све саставим наговарао си ме, оче и брате Григорије. Као што зна твоје преподобије, много се устезах започети ово, не из лености него више због оскудне своје памети. Јер се преподобни, макар и у последње нараштаје али не горе од изванредних древних отаца подвизавао, и као бестелесан пошћењем, молитвама и сузама, да тако кажем, анђелски у Коришкој пустињи достојно Бога поживевши, јавио се. И како бих ја груби и недостојни, који у гресима препогано и скврно, и нечисто своје живљење истроших, и који отуд стекох срце помрачено и ум страстан, и лиших се мудрих мисли,

могао да уприличим реч или украсим похвалу? Али да не мислиш да не маримо за твоју љубав, и да се не прогневиш, расудисмо да је боље усрдно испунити твоју молбу колико се ништим умом постићи може, те молимо Бога, премудрости водитеља и благоумља податеља, да нам подари капљу благодатнога знања у Духу Светом, како би смо према твом очекивању достојну реч уприличити могли“. Наводећи даље корист оних који читају о подвизима светих и о награди коју због тога примају њихови списатељи, Теодосије побожно приступа опису као мрвице малог дела богоугодних подвига преподобног. Иако мрвице, у стању су да духовно укрепе и подстакну на богоугодно живљење сваког ко им са вером и љубављу приступа.

Преподобни и богоносни отац наш Петар Коришки се родио између 1211. и 1215. године од благочестивих, побожних и богатих родитеља. Село у коме се родио налазило се у предивном крају Диоклитије Хвостанске², пуном вијугавих потока као сафир, цветних поља, брегова и долина, засађених винограда, дубрава у којима се разлеже пој славуја и прекрасних птица, а звало се Уњемир³. У том побожном селу некада је било више од пет манастира и неколико цркава⁴. Међу њима и мали ма-

² Хвосно је у средњем веку било име за северни део Метохије, око Пећи и Дечана, са истоименим манастиром у којем је било седиште Хвостанске епископије, коју је установио још Свети Сава 1219. године. Метохија је иначе била црквени посед Немањинских задужбина.

³ Данас је то чисто албанско село са називом Добра Вода. Последња српска кућа се иселила 1968. године. Налази се 10 km источно од Клине. Село се до I светског рата звало Уњемир, када је преименовано у Добра Вода што је дослован превод албанске речи Ујмир (*Задужбине Косова*, стр. 432).

⁴ Милан Н. Бојчевић, *Свети Петар Коришки и његов манастир*, Скопље, 1940, стр. 14.

настир Петровица⁵ кога је подигао краљ Урош, да буде дом молитве и извор живе воде православља околном народу. По рођењу родитељи просветише свог јединца светим крштењем а нешто касније дадоше га да се учи светим књигама. Његови родитељи имађаху још и млађу кћер коју такође по рођењу крстише. Обоје беху васпитани у побожности и беху послушни својим родитељима.

Време земног живота преподобног беше уједно и почетак златног доба српског националног бића. Милошћу Божијом и трудом светога Саве, српски народ је у самосталној држави добио своју самосталну аутокефалну Цркву⁶. Седиште нове српске архиепископије би смештено у новосазидану, свету седмоврату Жичу у којој је новохиротонисани архиепископ Сава, благословом Божијим а руком својом крунисао брата Стефана, средњег сина великог жупана Немање за „Првовенчаног краља“ Србије 1221. године. Апостолски труд ових христоносаца уроди богатим плодом те српска земља засија побожношћу. Ширум српске земље заблисташе многе цркве и манастири⁷ а живот у целој земљи беше као црква Божија. Њену особиту красоту у пределима Диоклиције Хвостанске чињаху монаси придошли у ову област средњовековне Србије из Византије још у X веку.⁸ Њихов утицај на духовни и просветни живот Срба у тим

⁵ У том манастиру је преподобни отац наш Петар Коришки примио монашки постриг.

⁶ Било је то 1219. године у Никеји.

⁷ У средњем веку у Старој и Јужној Србији било је преко 280 манастира (са црквама 1300 и више). Само у Призрену било је 365 цркава и манастира (Архимандрит Јован Радосављевић, *Монашки начин живота*, Београд, 2002, стр. 64).

⁸ Средњовековна Србија је била веза између Азије и Европе, Истока и Запада. Стога је доживела да буде поприште свих завојевачких

крајевима био је изузетно велики. Настањивали су се у најнеприступачнијим пределима, увученим и заклоњеним, а њихови врлински и подвижнички животи беху као стреле божанске љубави које су рађавале многа српска срца. Једна од тих стрела, дубоко се зарила у срце овог дивног угодника Божијег још у раној младости и животом га ранила као што ћемо касније видети.

У тој великој школи побожности, каква беше цела српска земља, преподобни беше као неко дрво засађено крај потока, које расте и цвета и род слadak доноси у своје време (Уп. Пс. 1, 3). Плодове врлина преподобни рађаше још у младости јер од детињства беше кротак и смиран, безлобне душе и незлобива ума. Све ово говораше о благодати Божијој која беше и која имаше бити на њему.

Рањен божанском љубављу он избегаваше дечје игре и све некорисне дружбе и забаве а уместо њих марљиво читаше свете књиге, непрестано пазећи на речи Божије и њиховим поукама као водом напајаше душу своју. Њему премила беше она псаламска реч к Богу: „*Како су слашке језику моме речи Твоје, слађе од меда усћима мојим*“ (Пс. 118, 103). Уз то усрдно се труђаше у посту, молитви и похађању храма Божијег, а не тражаше од родитеља ни јела ни одела него му они сами на силу ово даваху. Видећи његову повученост и необичан живот за једно дете, родитељи његови се не мало жалошћаху и говораху му: „Бруко породице, зашто не

народа и да најзад робује пет векова. Она је постала и уточиште монаха, које су владари афричких (Египат) и азијских земаља немилосрдно прогањали. Уз то, положај Византије био је угрожен од источних освајача, па је била принуђена да и монахе позива у своју одбрану, јер није имала довољно војске, која би се за њу борила. Стога су они главним друмом и дошли у наше земље (Милан Н. Бојчевић, наведено дело, стр. 15).

излазиш са друштвом, него свагда ћутиш и удубљујеш се у себе као да си у жалости за неким?“ А он, будући кротак, при томе ништа није одговарао него би се само осмехнуо и одлазио настављајући свој ранији начин живота са још више ревности, тако да је чешће пребивао у цркви него у кући.

Христѿос Панѿокрыѿор
(фреска из манастира Црна Река, Зограф Лонгин, крај XVI века)

злобе у поднебесју, и тако Анђелима чуван доспем до места где ћу се поклонити Теби, Богу моме, и од Тебе, по великој милости Твојој, примити помиловање за многа моја зла дела и наследити небеско благо“. Оградивши тако душу молитвеним миром и уздањем у милосрђе Божије и при томе желећи да дух свој преда Господу у осами, онако како је и скоро цео свој живот проживео, преподобни даде братији последњи целив и наложи им да оду на починак а да сутрадан опет дођу к њему. То ражалоности братију али бојећи се греха непослушности отидоше. Оставши потпуно сам преподобни, после неког времена, у миру предаде душу своју у руке Господа свога, кога је од детињства толико заволео и усрдно му подвижнички служио до старости. Упокојио се 5. јуна 1270.

*Камена гробница у којој је био сахрањен
прейодобни оѿац наш Пеѿар Коришки*

или 1275. године за владавине српског благоверног краља Уроша. Оне ноћи када се преподобни упокојио, монаси, уставши за вршење полуноћнице, чуше умилно појање као од много појаца али неразумљиво. Нашавши се у чуду похиташе ван да виде одакле оно долази. Погледавши у правцу старчеве пећине видеше је обасјану јаком светлошћу. Знајући да су старца самог оставили и да у његовој пећини никада није горела ватра, они хтедоше доћи до пећине да виде о каквој је необичној појави реч, али их заповест старца у томе задржа. Мучећи се у неизвесности сачекаше да сване јутро. Та ноћ им се, како сами говораху, учини као цела година. На освитку дана они похиташе ка пећини и нађоше је пуну благоуханих мириса, али никога другог не видеше. У усеченом гробу лежаше свето тело преподобнога умотано у власеницу. Лице му беше веома светло, испољавајући тиме чистоту и сјај његове душе. Тада схватише да се преподобни удостојио ангелске посете и у срцима својим величаху Бога који на такав начин прославља оне који Њега прослављају. Прописно опојавши многим сузама онога који је пре њих опојан и хваљен од Анђела, они са љубављу целиваше његово свето лице а затим, камењем покривши камени гроб²¹, жалосни што се лишише божанске ризнице, вратише се у своја пребивалишта.

После не много времена, Господ, не хотећи да већом заборавом остане прикривен натчовечански подвиг

²¹ Камена гробница (димензија 2,25 x 0,90 x 0,65 m) се и данас може видети у дну испоснице. Озидана је од танких плоча и притесаног камена, првобитно је била омалтерисана. Њено дно чини стена преко које су биле постављене опеке на подлози од малтера. Гробницу је затварала ниска камена поклопница закошених страна од које се сачувао један део.

преподобнога у безљудној пустињи, прослави сасушене подвизима мошти његове, дајући да чудотворе и изобилно миомиришу, објављујући на тај начин богоугодни живот преподобног који за живота постаде „миомир Христов“. Стога стадоше многи из ближих и даљих крајева притицати његовим Светим моштима тражећи помоћ у својим невољама. И сви који са вером и љубављу долажаху добијаху помоћ и исцељења од својих болести. Нарочито беху бројна исцељења ђавоиманих људи јер је преподобни још за живота примио власт над демонима да их прогони као што смо раније видели. Неки Христољубиви људи, подстицани вером и љубављу, затражише од монаха главу и неке друге делове моштију преподобног што им ови с љубављу и дадоше. Примљени благослов једни однесоше у Цариград а други у друге крајеве одакле бежаху, при чему и сами дадоше делове Светих моштију на украс и лепоту црквама у својим отачествима.

По прослављању преподобнога, монаси пећину његову украсише фрескама и претворише је у цркву посвећену Светом Архангелу Михаилу. Ту они свакодневно обављаху богослужења окриљени молитвама свога Светога оца. На тај начин до тада пусто и безљудно место постаде рајско обиталиште, тј. прва анахоретска насеобина у том крају. Почетком XIV века, краљ Милутин²² цркву-испосницу дарова манастиру Хиландару.²³ Овај светогорски манастир, по прослављању преподобнога, посла у свој метох у Кориши угледног и предузимљи-

²² Свети краљ Милутин је владао од 1282–1321. године.

²³ Ова повеља Св. краља Милутина није сачувана, али је више пута помиње цар Душан у својим исправама. (в. А.Н. Соловјев, *Два њрилога љроучавању Душанове државе*, I. *Повеља цара Душана о Мејхохији Св. Пејтра Коришког*, Гласник СНД II/1–2 (1927), стр. 25–36).

*Куйола исјоснице Св. Пејтра Коришког
са два слоја живописа: из XIII и XIV века*

вог старца Григорија, који је у управи (сабору стараца) имао послушање иконома. Дошавши у Коришу Христољубиви старац Григорије као игуман прилежно рађаше на материјалној и духовној изградњи манастира, имајући при томе свесрдну помоћ Хиландара. Имајући у срцу љубав према преподобноме, Григорије зажеље да му се напише житије и служба и зато упути молбу свом хиландарском сабрату Теодосију, као ученом и за то способном монаху, да дође у Коришу и у славу Божију обави то богоугодно дело. Теодосије с радошћу прими позив, дође у Коришу, и ево шта о свом доласку сам казује: „Ја, кукавни Теодосије, чувши за чудеса која се пока-

зивањем Светога Духа и исцељењем од Светих моштију преподобнога догодише, чезнући много за њим, с љубављу и вером, и молитвама преподобнога од Бога удостојен, дођох из Свете Горе Атона, и Светога оца Светим и чудотворним моштима поклоних се. Угледавши пустињу његову и стену на којој се подвизавао видех дивно од Бога за отшелнике устројено пребивалиште. Јер место је ван света и за сваки подвиг прикладно, на стално умиљење и плач за Богољубиве поучно.... Све ово видевши и потом дознадох колико је велики у посту и трпљењу преподобни и ваистину достојно од Бога прослављени, и распитах се код мештана и многих из околине за оно што из живота његова хтедох дознати, и што слушањем примише од оних инока који преподобнога погребше и који с њима бејаху, па ми то о њему испричаше да и род роду после њих ово пренесе као повест, те написах и сатворих да сваки може прочитати, да се добро живије преподобнога не би приповедало као сан и гатка, и да тиме не бисмо били лишени користи и умиљења“.

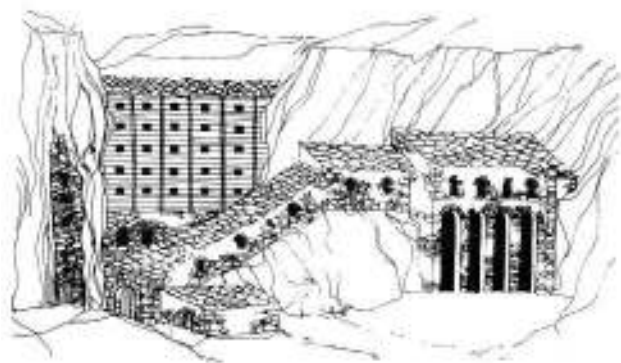
Нешто касније²⁴, на непогодном терену испред испоснице Светог Петра, саграђена је црква посвећена овом новозасијалом коришком чудотворцу. Била је то издужена једнобродна црква, неправилног облика, ослоњена на снажне стубове и потпорне лукове, а на северној страни прислоњена уз скоро вертикално засечену стену²⁵.

²⁴ Свакако до 1343. године.

²⁵ Највероватније је подигнута заслугом старца Григорија. Приликом живописања ове цркве, у испосници је преко раније урађеног живописа са надгробном тематиком насликан нови, са темама које су се уклапале у целовит програм нове цркве с параклисом. Остаци тог живописа се и данас могу видети.

*Данашњи изглед манастира Св. Пејтра Коришког
(кружићем је означена исписница Св. Пејтра Коришког)*

*Првобитни изглед манастира Св. Пејтра Коришког, идеална
реконструкција (цртеж: О. Марковић)*

Мошійи Прейодобног Пеїтра Коришког

Свете мошти на указаном од калуђера месту, Брњачани их са страхом и побожношћу целиваше а затим, молећи се Светом Петру кренуше пут Колашина на рукама носећи кивот са моштима.⁵⁰ Са лакоћом они иђаху час кроз шуме, час преко река, а час кроз дубодолине, све до места близу села Брестова, одакле се Свете мошти не даваху помаћи.⁵¹ О том чуду сељани обавестише калуђере, који дошавши к моштима сатворише усрдну молитву преподобноме, обрађајући му се као живоме у телу. На њихове молитве кивот са моштима поново постаде лак као и раније, те они заблагодаривши преподобном наставише свој пут⁵², док најзад нису дошли до величанствене боготесане стене масива Мокре Горе, где се, срастао уз као зид стрму литицу, попут ластавичјег гнезда, налазио манастир Црна Река.⁵³ Ту, у пећинску цркву манастира Црна Река, монаси и побожни Брњачани положише Свете мошти преподобног и богоносног оца

⁵⁰ Препричао Милан Н. Бојчевић у наведеном делу, стр. 49, користећи запис руског конзула Гиљфердинга из XIX века.

⁵¹ О застоју код Брестова – Милан Поповић, *Када су ѿренети мошти Св. Пејтра Коришког у Црну Реку код Тушина*, Весник, 1–15. 08. 1973, 7.

⁵² По предању, на месту где су спуштене мошти, избио је извор бистре воде који и данас постоји. Још се у предању каже да је на брду више Зубиног Потока један од Колашинаца умро од великог умора. По њему је брдо добило име Илиница (Д. Бојовић, *Манастир Црна Ријека*, Ars Libri, Београд, Стари Колашин, Зубин Поток, 2002, стр.38).

⁵³ Што се тиче године преноса моштију Светог Петра из коришке у црноречку обитељ, са сигурношћу се може утврдити само то да су Свете мошти у Црну Реку пренете пре 1709. године. Ово се може тврдити на основу сачуваног записа на једном манастирском минеју из тог времена, који гласи: „Писа раб Божији Радојица и Станка писа овај минеј Драгићу за душу и ко ће га отети од свете цркве да му је противник Свети Арханђел и Свети Петар“. Више о преносу моштију Преподобног Петра видети у монографији „*Манастир Црна Ријека*“, Драгиша Бојовић, Ars Libri, Београд, Стари Колашин, Зубин Поток, 2002, стр. 35.

нашег Петра Коришког, и оне ту, као свети украс и слава црноречке обитељи, и до данас почивају⁵⁴. Манастир пак, Светог Петра Коришког, опстајао је без моштију до краја 18. века, када у његовој околини, из раније наведених разлога, није остало православног живља, па је зато морао бити напуштен од његових последњих становника. Његово дефинитивно уништење спровели су турски колонисти – Арбанаси, из оближњег села Кабаша које се некада звало Свети Петар.⁵⁵

Глас о преносу целебних моштију преподобног брзо се пронео на далеко, те народ у све већем и већем броју поче долазити његовим Светим моштима и то не само православни него и муслимани, и по вери својој добијашу исцељења и благодатну помоћ. Све се ово дешавало

⁵⁴ Пећинска црква Манастира Црна Река је посвећена Светом Арханђелу Михаилу. Манастир се налази на левој обали истоимене речице, у западном делу Ибарског Колашина, између Косовске Митровице, Пећи и Новог Пазара.

⁵⁵ Да је манастир постојао 1760. године закључујемо из једног сачуваног записа његовог последњег игумана Нићифора у књизи „Пролог за септембар (Житија светих)“, која се у то време налазила у манастиру. Од целокупног манастирског комплекса данас су остали само масивни стубови (на којима је грађена црква) и делови зидова цркве. Фреске и цело здање су јако оштећени што због елементарних непогода и пропадања материјала услед трошности и старости, што због намерног уништења од стране локалних мештана Албанаца. Још увек постоје остаци фресака у олтару уклесаног у стену и на стенама. Цео комплекс прати судбину нашег народа на Косову и Метохији. Објекат делује јадно и запуштено и препуштен је на милост и немилост Албанаца тог краја. Немили догађаји на Косову и Метохији од 1999. године довели су до још већег уништења овог бисера наше вере и културе и потпуног исељавања православног живља из Корише и околних села.

Што се тиче цркве „Свети Петар Нови“, у селу Кориши она је постојала током XV–XVIII века. По П. Костићу, дефинитивно је порушена 1885. године „од чувеног зулумћара Рустема Кабаша“. По ослобођењу 1912. године била је обновљена да би убрзо за време окупације

промислом Божјим, који је хтео да овај непресушни извор исцељења, наставши се у средини са још увек већинским српским становништвом, у то време густо насељеним у околним селима,⁵⁶ поново постане искоришћен у правој мери. С друге, стране црноречки манастир, приљубљен уз стрму стену високо изнад корита истоимене реке, надвијен огромним масивима Мокре Горе и столетном шумом, кроз коју се уским и зими непроходним козјим стазама једино и могло доћи, далеко од погледа недобронамерника, би идеално место за чување тако велике светиње, за све време турског ропства.⁵⁷ Од времена његовог првог игумана – Светог Јоаникија Девичког, који својим подвизима и молитвом освети пећину у којој је манастир смештен⁵⁸, па до данашњег дана, манастир

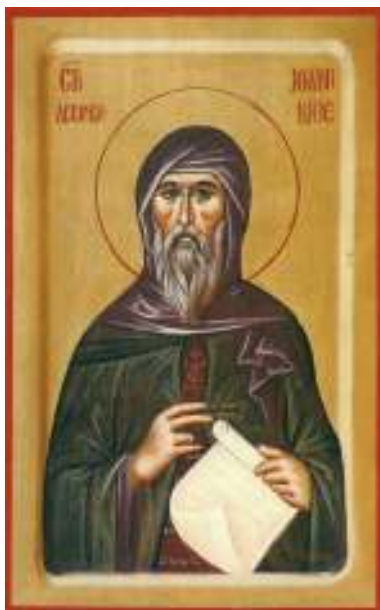
1915–1918. године била поново срушена. На том месту била је касније подигнута турска школа која је порушена 1930. године, када је поменута црква обновљена. Поново је била порушена 1941. године и у том стању је остала и до данас. (више о овој цркви видети у: М. Ивановић, *Остаци цркава и исјосница у анахоретској насеобини Св. Петра Коришког у данашњем селу Кабашу код Призрена и његовој околини*, поменути научни скуп, стр. 173).

Манастир Св. Марка, метох манастира Св. Петра Коришког, су подигли браћа Призренци Јован и Бранко Влахићи 1467. године. Постојао је до 1915. године, када су га порушили Арбанаси из села Кабаша. Између два рата он је био делимично обновљен и поново био порушен 1941. године (П. Костић, *Црквени живот*, 103) а 1981. године спаљен (исто 141–143), такође од стране Кабашана. Обновљени манастир је 1999. године, од стране ОВК, потпуно сравњен са земљом.

⁵⁶ О становништву Ибарског Колашина у средњем веку видети у: Синиша Мишић, *Ибарски Колашин у средњем веку*, „Манастир Црна Ријека и Свети Петар Коришки“, поменути научни скуп, стр. 13–23.

⁵⁷ Као у сигурније и скровитије место, далеко од очију турских зликоваца, у Црној Реци су 1867. године пренете мошти Светог Краља Стефана Првовенчаног, одакле су после 9. година враћене у Студеницу.

⁵⁸ Свети Јоаникије Девички је био оснивач првог црноречког општежића. Подвизивао се једно време у хладној и влажној црноречкој

*Прейдобни Јоаникије Девички
(оснивач њрвог црноречког
ойишѣжића, рад соколичких
сесѣара)*

је био духовно и просветно жариште целог краја. Његов светосавски пламен је нарочито појачан од времена када је обогашен Светим моштима преподобног оца нашег Петра Коришког. Као и у Кориши, мошти преподобног, пружајући исцељења и благодатну помоћ, беху велика утеха и укрепљење црноречком братству и околним житељима у тешко време турског робовања. И овде, човекомрзац ђаво, који за живота преподобног вођаше жестоку борбу са њим, нахушка своје слуге у лицу турских зулумћара, те су у пар наврата нападали мана-

пећини, па када је пронађен и откривен, да би избегао људску славу и поштовање, побегне и сакрије се у непроходне шуме Дренице, где је продужио свој богоугодни подвижнички живот, где се и упокојио у Господу 1430. године, на месту где се сада налази манастир Девич. Спомен његов 2/15. децембра.

стир. Тако су исламизирани Вучетићи, из оближњег села Црниш, 1731. године, извршили напад на манастир у коме није било жртава.⁵⁹ Озбиљнији напад био је о Божићу 1763. године, када су погинула два Турчина, док је игуман Максим рањен побегао у Свету Гору.⁶⁰ Тада је манастир запустео а мошти преподобног вероватно привремено склоњене на сигурније место. Злоба ђаволска према преподобном и његовој новој обитељи још једном је испољена после краћег времена, паљењем манастирске цркве од стране Турака.⁶¹

Молитвено поштовање, љубав и вера у исцелитељну моћ овог великог светила српске земље, били су у срцима многих верних и у крајевима удаљеним од црноречке обитељи. Испуњен таквом љубављу, богољубиви Которанин, Саво Гачанин, приложи дрвени ђивот Светом Петру у коме Свете и чудотворне мошти Преподобног и богоносног оца нашег Петра и данас почивају⁶².

Трпељиво носећи јарам турског ропства, православни Срби, потпомагани благодатним и чудотворним дејством Божјим и угодника његовог Петра Коришког, сачуваше веру своју и духовну слободу у Господу, а онда

⁵⁹ У сачуваном запису о томе стоји: „Не платише, неке узеше на правди Божијој, и зулумом великием“ (Љуба Стојановић, *Стиари српски хрисовуљи, актии, биографије, лејиоиси, ђоменици, зайиси и др.*, Споменик СКА. III, 1890, 177).

⁶⁰ Исто, 177.

⁶¹ У том пожару потпуно је изгорела икона Пресвете Богородице на иконостасу (уместо ње данас стоји икона Пресвете Богородице из 1789. године), и својим највећим делом иконостасни крст. Гарез од тог пожара се и данас може видети на црноречком иконостасу који данас нема иконостасни крст.

⁶² Било је то 1870. године. Кивот је саградио Јосиф Савин а на њему се налази запис са измишљеним подацима о пореклу и времену живота Светог Петра.

Манастир Црна Река

наоружани вером и ограђени милошћу Божјом, збацише са себе окове петвековног ропства и поново стекоше националну и државну слободу.

У слободној држави, све до 1933. године, монаштво у црноречкој обитељи замире. У том периоду парохијску дужност у Црној Реци обавља неколико свештеника. Манастир је поново запустео 1941. године. Непосредно после рата у манастир долазе искушенице из Сопоћана и отац Доситеј, доскорашњи духовник манастира Жиче, проводе ту неколико година и поново се враћају у Сопоћане. После њих долази отац Мирон, а после њега отац Сава Кривокућа са још две монахиње. Од 1960. до 1978. године манастирски настојатељ био је јеромонах Сава Чанчаревић. Послератни период је био период духовног замирања нашег народа и губљења духов-

не слободе очуване и у претешким временима петвековног турског ропства. Српски народ робује греху а број оних који се искрено моле пред моштима Светога Петра никада није био мањи. Пошто је отац Сава морао да пређе у други манастир, а није било никог ко би могао да га замени, тадашњи епископ Рашко–призренски а садашњи патријарх Српски Павле, води се мишљу да Свете мошти из Црне Реке премести у манастир Сопотане. Но, једно су мисли људске а друго Божије. Своблаги и многомилостиви Господ, чијом су силом и мртви васкрсавали, а из неплодне и престареле утробе настао многољудни народ, устроји да та 1978. година не буде година поновног запуштања манастира и другог преноса моштију, него година црноречког васкрсења. Лазаре изиђи напоље! И изиђе умрли увијен повојима дугим више деценија, а лице му убрусом заборава повезано. Наиме, прекретне 1978. године, молитвама Светога Петра, у Црну Реку долази духовно чад Аве Јустина Ћелијског, доктор теолошких наука, јеромонах Артемије Радосављевић. Окриљен благословом и молитвеним заступнишвом Светог Петра и свог духовног оца – великог молитвеника и богослова свога времена, овај некадашњи професор богословије у Крки и Призрену, са великим жаром и усрђем ради на материјалној и духовној обнови манастира. Убрзо под окриље Светога Петра пристижу и друге, младе богољубиве душе. Сви они одбацивши све лепоте овога света, еванђелски узимаху на себе јарам Христов и усрдно, у послушању, смирењу и трпљењу службаху Богу и Светоме Петру. Број братије се из године у годину повећавао а живљење њихово беше испуњено љубављу и послушањем према своме игуману. Ограђивана молитвама Светога Петра, црноречка оби-

тељ у правој мери постаде оаза мира и љубави, дом молитве, предворје раја, светло место у тами богоодступништва. Братство духовно сазрева, расте кроз послушање и смирење, а онда 1983. године велика радост – после дужег времена прво монашење на манастирској слави, Аранђеловдану. Следе нова монашења, рукоположења, пристижу нови искушеници. У свачијем срцу је велика радост која долази од смиреног служења Богу и ближњима. После неколико година изграђује се мост преко језера у Рибарићу а скеле и чамци постају прошлост, пробија се пут до манастира и већ се може колима доћи до манастира, обнавља се црква и стари оронули конак, који је почетком XX века служио као школа, а нешто касније гради се нови конак за смештај увећаног братства. У новом конаку, на велику радост братије, саграђена је и капела посвећена Светом Великомученику краљу Јовану Владимиру за службу у зимским данима. Света Литургија се већ свакодневно служи. Манастирско звоно некако радосније одзвања позивајући на молитву; како и не би када је толике године ћутало или било замењивано школским звоном. Чини се да се чује и до Београда објављујући Српском народу овај редак драгуљ наше средњовековне културе, скривен пуних 700 година од очију шире Српске јавности. Ето и првих гостију – млади студенти, богослови, боготражитељи – желе да проведу једно време у манастиру. Примају се широка срца, постају део општежића. Број манастирских пријатеља из свих крајева Српске земље расте и сви они постају део манастира – црноречани, спремни да помогну у свакој прилици. Милошћу Божјом и молитвама Светога Петра, број братије 1991. године достиже до 15 и те исте године отац Артемије буде изабран за епископа Рашко–призренске епархије којој и припада манастир

Црноречко братство (фотографија из 1991. год.)

Црна Река. Од тада овај свети манастир постаје „расадник“ монаштва за целу епархију. Део црноречке братије по благослову владике Артемија, убрзо прелази у манастире Зочиште, Високи Дечани, Сопоћани, да духовно и материјално обнове ове наше велике светиње. Милошћу Божјом у томе и успевају тако да монаштво почиње да цвета и у тим манастирима а самим тим и духовни живот у срединама у којима се налазе. Време је пролазило и са собом, у црноречку обитељ, доносило нове искушенике што је створило могућност за оживљавање нових манастира у епархији. То Богопромислитељно „рођење“ и данас траје и већ сутра неку стару српску задужбину или запустели манастир оживеће црноречки монаси. Светојустиновски дух и осећај заједништва увелико живи у „распетој епархији“ и за целу епархију се може рећи да представља један велики манастир у коме су келије поједини манастири и у коме је игуман сам

ЧУДЕСА ПРЕПОДОБНОГ И БОГОНОСНОГ ОЦА НАШЕГ ПЕТРА КОРИШКОГ

Чудеса су једна од карика у ланцу добротинства која Бог чини човечанству. Тај дар Божији дан нам је благовољењем и милосрђем Божијим а ми смо дужни да се према дару и Дародавцу односимо са великом побожношћу и благоразумношћу. Чудесна исцељења учињена самим Господом или преко Његових угодника имала су свети смисао и свети циљ – да кроз пролазно спасење тела од телесних болести, видљиво и опипљиво засведоче о могућности вечног спасења душе и тела. Зато су она апостоли Речи Божије и сведоче о сили и власти Божијој над свом видљивом и невидљивом творевином. Стварни извршитељ чуда, благовести велики руски светитељ Игњатије Брјанчанинов, управо је – Реч. Где се прима реч није нужно знамење, због достојанства које припада Речи. Чудеса и знамења су управо – снисхођења немоћи људској. Да би се десило чудо, није потребна само сила чудотворца, већ и вера оног коме се чудо твори.

Многобројна и предивна су чудеса преподобног и богоносног оца нашег Петра Коришког, учињена од његовог представљења до данас. Преко њих преподобни, апостолски, кроз векове, проповеда истинитост и силу

вере православне. Многа од њих остала су записана само у срцима многих верних, и по њиховом одласку из земног живота и сама запала у таму заборава. У новије време у црноречком манастиру записујемо сва чудеса по сведочењу оних који су примили исцељења или њихових очевидаца. Један мали део дајемо у наредним редовима у славу Бога који је диван у угоднику свом Преподобном Петру Коришком чудотворцу.

Божија опомена архитекти

Започињући материјалну обнову црноречког манастира, тадашњи настојатељ јеромонах Артемије Радосављевић, упутио је позив стручњацима Завода за заштиту споменика културе у Краљеву, да дођу и виде у каквом је стању манастир и на основу тога одобре потребна средства за његову обнову. Позив је прихваћен и ускоро у Црну Реку долази архитекта Вељко. После разгледања манастирских објеката констатовао је да је обнова потребна. Ту своју констатацију Вељко и саопшти настојатељу и братији окупљеним у манастирској кухињи, говорећи да је њихов манастир од изузетног историјског и културног значаја, те да је обнова потребна, али да средстава у Заводу нема довољно. Јер, мора се, рече, улагати у приоритете а то су: Студеница, Грачаница, Дечани и други... Само што је изговорио последњу реченицу у свом образложењу с плафона се обруши повећи комад малтера и паде на сто, неколико сантиметара испред говорника. Комад малтера од педесетак килограма уздрмао је сто а шољица с кафом која је стајала испред Вељка распрсла се у парампарчад. Ударац о сто је био толико јак да су сви занемели од страха и чуђења овој из-

ненадној поруци. На сву срећу порука је прошла без повређених.

Када се на првом састанку дискутовало о расподели средстава за рестаурацију манастира многи су се у почетку залагали за поштовање утврђених приоритета. За реч се при томе јави Вељко и исприча чудесан догађај приликом боравка у црноречком манастиру. Из приче су сви схватили поруку светог Петра да се са обновом мора кренути и једногласно су Црну Реку уврстили у приоритете. Завод је касније извршио обимне радове на рестаурацији и обнови манастирских објеката који су омогућили нормалан живот братије у манастиру који ће касније, промислом Божијим и молитвама светог Петра, постати духовно жариште целе рашко – призренске епархије.

Чудо спасавања од сигурне смрти

Године 1981. два аутобуса верника из Велике Платне на путу за манастир Девич свратише и до црноречког манастира. Била је мркла кишовита ноћ. Да би се дошло до манастира морало се скелом и чамцем преко језера „Газиводе“. Само они најтврђи у вери и љубави према светом Петру одлучише да и при тешком времену и слабој видљивости наставе пут од око сат времена пешачења колико треба од језера до манастира. Тридесетак верника који до манастира стигоше дочекао је о. Артемије с фењером, јер у манастиру још увек није било струје. Један од пристиглих гостију, по имену Гвозден, упита у манастирском дворишту: „па људи где је овде црква?“ Младић који је био гост у манастиру показа руком у правцу цркве и рече: „ено је тамо“.

*Кайела њосвећена Прејодобном Пејџу Коришком
у манасџиру Свејџог Јована Крсџиџеља у Љуљаџима*

*Прослава славе кайеле Прејодобног Пејџа Коришког
у манасџиру Свејџог Јована Крсџиџеља у Љуљаџима
(5. јун 2018. године)*

СЛУЖБА

*Свети Петар Коришки
(савремена фреска у ипаклису сабора Српских свештеника у
манастиру Пећка патријаршија, рад монахиње Макарије)*

СЛУЖБА ПРЕПОДОБНОМ ОЦУ НАШЕМ ПЕТРУ КОРИШКОМ

Службу преподобном и богоносном оцу нашем Петру Коришком саставио је Хиландарски монах Теодосије. Настала је, највероватније око 1310. године.¹ Теодосијева служба за сада је позната у два преписа: у рукопису САНУ 123 (Коришком поменику који садржи и Службу и Житије, а настао је око 1570–1580. године) и препису Христофора Рачанина (настао 1688. године у манастиру Јовању кабларском). Старији рукопис, на жалост, није у целини сачуван и знатно је оштећен. Према Мошиновој реконструкцији недостаје читавих 36 листова, тј. крај велике вечерње, и скоро цело јутрење све до друге хвалитне стихире. Рачанинов препис данас се чува у Богишићевом архиву у Цавтату.²

Одавно је било познато да постоји и трећи, хиландарски препис *Службе* Св. Петру Коришком. Он је могао настати у последњим деценијама XIII века а аутор је и данас непознат. Тај рукопис се у хиландарској библиотеци води под бројем 479 и нема никаквих додирних тачака са Теодосијевом службом. Једини текст који

¹ Д. Костић, *Кад је Теодосије њисао живој и службу св. Пејра Коришкога*, Богословље IX (1934) 11.

² St. Novaković, *Teodosija mniha Hilandarca djelo o Petru Koriškom*, Starine JAZU XVI (1884) 9–34

је заједнички обема службама јесте синаксарско житије после 6. песме канона, за које се сматра да га је саставио Теодосије. У новије време (новембра 1969. године у Београду) протојереј Мирко Павловић „сачини и својеручно исписа службу преподобном оцу нашем Петру Коришком” која се такође у потпуности разликује од Теодосијеве службе. Копија ове веома лепе рукописне службе постоји у црноречком манастиру и по њој се служи сваког 5/18. јуна када се и празнује спомен блаженог престављења преподобног и богоносног оца нашег Петра Коришког. С обзиром да је ова служба непозната широј јавности (за разлику од Теодосијеве која се може наћи у Србљаку) сматрао сам корисним да овом приликом управо ту службу објавим и то на црквенословенском језику, а све у славу Свете, једносуштне, животворне и нераздељиве Тројице: Оца и Сина и Светога Духа. Амин.

МѢСѦЦА ІВНІА Є ДЕНЬ
ПАМЯТЬ ПРЕПОДОБНАГО ОТЦА НАШЕГО

ПЕТРА КОРІШСКАГО

НА МАЛОЙ ВЕЧЕРНИ :

НА ГОСПОДИ ВОЗЗВАХЪ: СТИХИРЫ, ГЛАГОЛѢ

ЗАКОНОМЪ ХРИСТОВЫМЪ НАДЧІНѢА, НЕБРЕГЛЪ ЄСН
Ѡ ПИЩИ Н Ѡ ОДЕЖДИ, НО НЕБЕСНЫХЪ ПТИЦЪ ДѢ-
ЛО НСПОЛНИВЪ ОУЧЕ, Н ВЪ ПЕЩЕРѢ, ВСЕЛНѢА, БЕЗЪ ПИ-
ЩИ Н БЕЗЪ ПОКРОВА НА МНОГА ЛѢТА, ПРЕБЫЛЪ ЄСН
ПРЕПОДОБНЕ: ТѢМЖЕ КО СВѢТѢ НЗЫДЕ ПРАВДА ТВОА,
Н ІАКЪЖЕ ПОЛДНЕ, ОУЧЕ ВОЗІІАЛЪ ЄСН.

НА РАЛО ВОЗЛОЖИЛЪ ЄСН РЪКН СВОА ВСЕЧЕСТНЕ,
ДѢЛАА ВСЕГДА БОЖЕСТВЕННАА, Н НЕ ВОЗВРАТИЛѢА ЄСН
ЗРА ВСПАТЬ: НО БЫЛЪ ЄСН ОУПРАВЛЕНЪ КО ЦАРСТВІЕ
ХРИСТА ВОПЛОЩАГОСѦ БОГА, КО СПАСЕНІЕ ДАШЪ НА-
ШИХЪ.

ВЪ ЛОДІИ ТѢЛЕСНѢИ ВОЗНМЪ, КРОТКИМИ ДЫХАНІИ
КРОТКАГО ДУХА, ЛЕГКО ПРЕШЕЛЪ ЄСН ЖИТЕЙСКЮ ПУ-
ТИНУ МДРЕ: Н НА БНІСЕРѢ МНОГОЦѢНІЕМЪ ТВОА НМѢ-
НІА ПРОДАВЪ, Н ѠБЕРѢТЪ ЄГѠ ВЪ СЕБѢ ОУДЕРЖАЛЪ
ЄСН, БЛАЖЕНЪ БЫВЪ БОЖЕСТВЕННЫМИ ДОБРОТАМИ
ЄГѠ.